

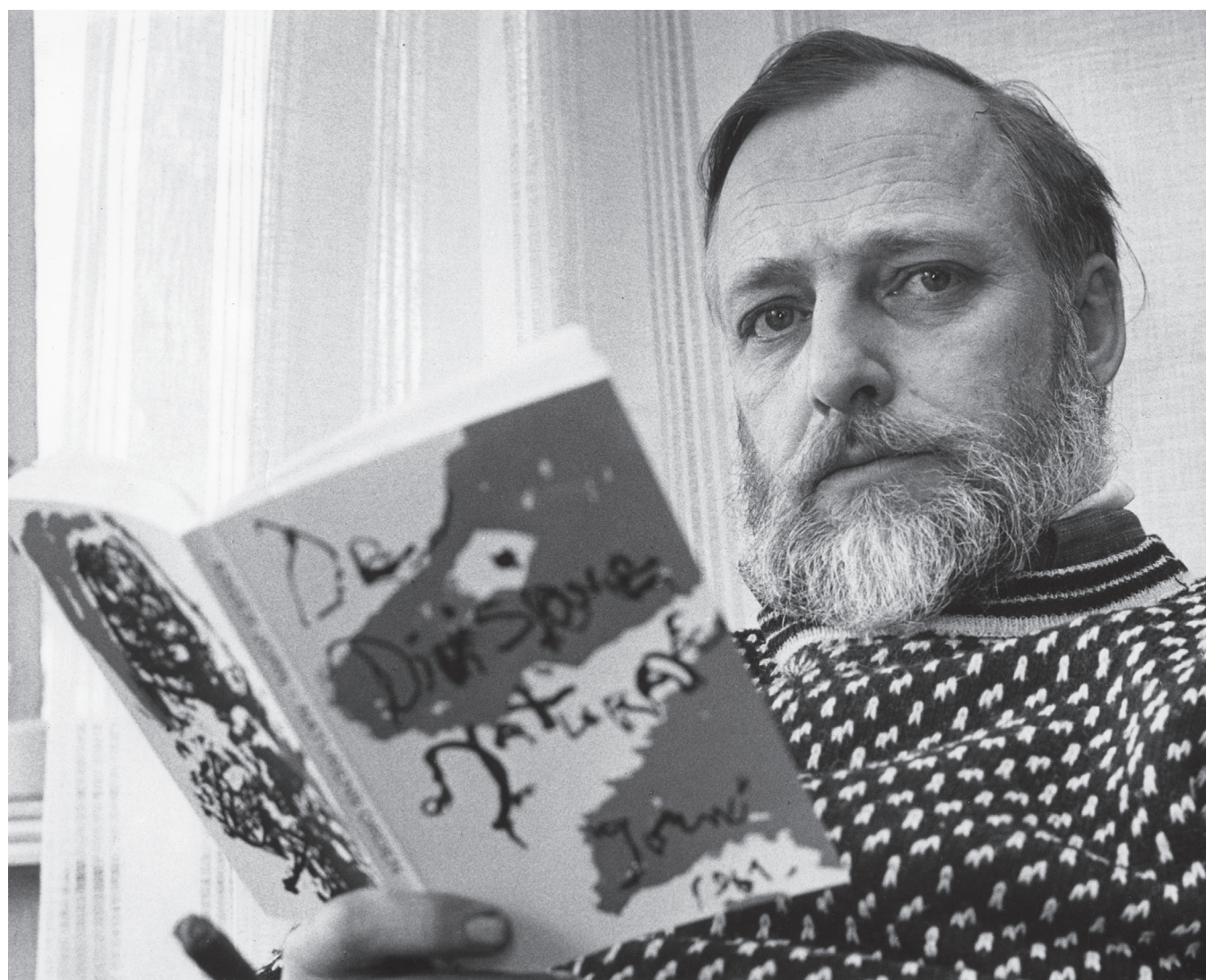
BØRN BLÅS

JORN+BØRN

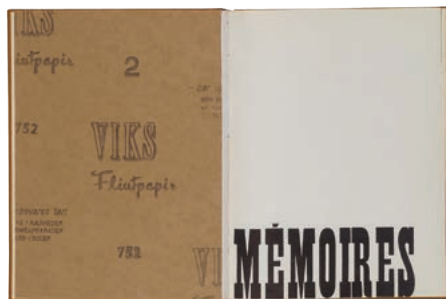

Bogkassen

Asger Jorn med sin bog "Naturens orden". 1963. Foto: Børge Venge

Indhold bogkassen

UDKLÆDNING (hue og pibe)

JORN PÅ PIND

JORN-HÅNDDUKKE

JORN-TÆPPE

LOG-BOG

JORNS BØRNEBOG:

”DEN SULTNE LØVE - DEN GLADE ELEFANT - DEN LILLE MUS og JENS PISMYRE”

Kopi af **JORNS BOG: “UDVIKLINGEN AF DEN STUMME MYTE”**

Kopi af **JORNS BOG: “ERINDRINGER”**

Kopi af sider fra **JORNS BOG: “DEN RÅ OG DEN KOGTE TUNGE”**

FOTO af **GULDHORNENE**

FOTO af **MALERI: “AF DEN STUMME MYTE OPUS 7”**

FOTO af **MALERI: “AF DEN STUMME MYTE OPUS 4”**

FOTO af **LYSTEGNING**

En gammel **BOG** med **MARMOREREDE SIDER**

EKSEMPLER PÅ BØGER I selv kan lave

SANDPAPIR

Indhold katalog

GENEREL INFORMATION 6

Forord

Asger Jorns kunst og verdenssyn

Til pædagoger, lærere og ledere

Pædagogiske temaer og emner

Brug af kassen

Besøg på Museum Jorn og Booking af kasser

VÆRKER, FORTÆLLINGER OG AKTIVITETER 13

ASGER JORN FORTÆLLER - OVERORDNET 14

Asger Jorn fortæller - om sig selv

Asger Jorn fortæller - om bøger

BOG 1: "UDVIKLINGEN AF DEN STUMME MYTE" 21

Jorn fortæller - om "Udviklingen af den stumme myte"

Aktivitet A1 : Skattejagt

Aktivitet B1 : Min egen tegnede bog - Leporello

Aktivitet B2 : Frottage

Aktivitet B3 : Genbrug en børne/baby billedbog

BOG 2: "ERINDRINGER" 32

Jorn fortæller - om "Erindringer"

Aktivitet A1 : Skattejagt i naturen

Aktivitet B1 : Min samling af smukke sætninger

Aktivitet B2 : Min smukke marmorering

Aktivitet B3 : Skønne splat

Aktivitet B4 : Ordbilleder

Aktivitet B5 : Vrøvl og sludder

Aktivitet B6 : Min flotteste bog

BOG 3: "TUNGEBOGEN" 45

Jorn fortæller - om "Tungebogen"

Aktivitet A1 : Skattejagt efter en samling

Aktivitet B1 : Mal med mad

Aktivitet B2 : Vores tunger

Aktivitet B3 : En collage med bogstaver, ord og billeder

Forord

UD&LÆR i Silkeborg Kommune formidler undervisnings- og læringsforløb, som alle har det til fælles, at de afvikles i eksterne læringsmiljøer – dvs. at børn og unge skal ud af de vante rammer og møde andre aktørers særlige fagområde. Jørn+Børn er tilrettelagt, så der både er fordybelse i børnehaven og skolen og i et eksternt læringsmiljø - gennem besøg på Museum Jørn. Undervisnings- og læringsforløbene under UD&LÆR bidrager til skolernes og dagtilbuddenes opfyldelse af læringsmål. Jørn+Børn er knyttet op til alle 6 læreplanstemaer og berører emner og temaer, der er aktuelle for målgruppen. Jørn+Børn henvender sig til de 4-6 årige i børnehaverne og de 6-8 årige i skole og SFO.

Jørn+Børn er udviklet i regi af UD&LÆR i et samarbejde mellem Børnekultur Silkeborg, Museum Jørn og Creuni. Vi har udviklet et projekt, hvor I kan arbejde med pædagogik og kunst, og hvor disse mødes på en ny måde. Koblingen gøres levende for børnene og let tilgængelig og interessant for jer pædagoger og lærere.

Med Jørn+Børn vil vi skabe et møde mellem børn, pædagoger/lærere, Asger Jørn og Museum Jørn, hvor alle børn kan byde ind på lige fod. I arbejdet med Jørn+Børn er mangfoldighed og forskellige udtryk en force, og der findes intet facit på, hvad der er rigtigt og forkert.

Jørn+Børn består af fem inspirationskasser, der indeholder detaljerede beskrivelser af, hvordan I som pædagoger og lærere kan arbejde med Jørns kunst, kreative processer og hans samfundsengagement i øjenhøjde med børnene.

Asger Jorns kunst- og verdenssyn

JORN+BØRN tager udgangspunkt i de metoder og strategier, som karakteriserer Asger Jorns kunstneriske arbejde og hans samfundsengagement. Jorn troede på, at vi alle rummer kreative kræfter. Han arbejdede med at inddrage beskueren direkte, men satte også sine omgivelser i gang med selv at være kreative. Efter Jorns opfattelse er kunsten ikke kun for de få udvalgte: enhver kan skabe, og enhver kan se på billeder.

Det helt særlige ved Jorn er hans eksperimenterende og legende tilgang til kunsten. Han fokuserede ikke kun på resultatet, men også på arbejdsprocessen og udforskede mange forskellige materialer. Hans kunst inspirerer til sansebaserede eksperimenter med materialer og processer, hvor alle kan være med, uanset forudsætninger.

Jorn arbejdede med de nære relationer mellem mennesker og var ikke ude på at forskønne verden eller give et idealiseret billede af vores relationer til hinanden. Hans billeder gengiver hverdagen, som vi kender den – med kampe, frygt, dovenskab, misundelse, sygdom, fryd og glæde. De kan således danne baggrund for værdifulde diskussioner og give stof til eftertanke.

Jorn arbejdede med et åbent værkbegreb, hvilket betyder, at billederne i hans opfattelse kan have flere betydninger. Han opfordrede publikum til at digte deres egne historier ud fra billederne. Det betyder også, at børn og voksne har lige gode forudsætninger for at give sig i kast med Jorns billeder – det kræver ingen forkundskaber. Jorn arbejdede oftest kollektivt – han grundlagde adskillige kunstnergrupper og skabte sine værker sammen med andre kunstnere. Jorns perspektiv var både socialt og folkeligt. Derfor er det oplagt, at aktiviteterne i dette projekt bygger på samarbejde og kollektiv skaben.

Den folkelige trang til at udsmykke redskaber og boliger fascinerede Jorn, og han var optaget af de gamle håndværksmæssige traditioner. Ofte arbejdede han sammen med håndværkere som pottemagere, trykkere, bogbindere og bronzestøbere. Endelig er Jorns værker fyldt med humor og satire. De vrimer med eventyr og historier og befolkes af forunderlige væsener, som hører fantasien og drømmene til.

Til pædagoger, lærere og ledere

Hej med jer.

Vi har lavet fem Jorn+Børn inspirationskasser til jer, og I er velkomne til at prøve dem alle. Der er forskellige måder at anvende kasserne på, både hvad angår antal deltagere og mængden af tid, man bruger på hver kasse. De kan bruges i kort tid, hvor I f.eks. dykker ned i en af fortællingerne eller en af aktiviteterne, I vil engagere børnene i, i løbet af nogle timer. På den anden yderside, kan kassen bruges som del af et større projekt, over 3 uger og på tværs af institutionen/skolen. Det er op til jer, hvor meget I ønsker at arbejde med fortællingerne, værkerne og aktiviteterne. Kasserne kan sagtens lånes igen.

DER FINDES
FØLGENDE KASSER:

Keramikkassen
Vævningskassen
Malerikassen
Grafikkassen
Bogkassen

Når I åbner kassen, vil I se, at der er tre Asger Jorn-kunstværker, man kan arbejde med. Til hvert af værkerne er der forslag til aktiviteter. Her kan I vælge, om I vil arbejde med ét værk eller flere, og hvor mange af aktiviteterne, I vil engagere børnene i. Til hvert værk er der 3-5 aktiviteter. Nogle af aktiviteterne hører til *Hverdagssporet / kreative processer*, andre til *Projektsporet / at skabe et produkt*. Beskrivelser af de to spor finder I her i kataloget. Vi anbefaler, at I vælger aktiviteter fra begge spor.

I hver kasse er der fem fortællinger. En generel (denne er ens i alle fem kasser), en fortælling om kassens tema (keramik/ vævning/ maleri/ grafik/ bøger), og én fortælling til hvert af de tre kunstværker i kassen. Disse fortællinger er alle skrevet, som var de fortalt af Asger Jorn selv. Brug rekvisitterne, når I læser fortællingerne op.

I alle fortællingerne er der spørgsmål inde i teksten. De er markeret med 'lad børnene svare', så I kan få en dialog i gang. Efter hver tekst er der desuden en række spørgsmål, som I kan supplere med og stille til børnene undervejs, mens I arbejder med kassen.

Der er mange elementer i kassen. Pas godt på dem og sørg for, at der ikke er elementer, der forsvinder. Åbn derfor kassen i fællesskab med børnene, så I alle har ansvar for kassens indhold.

God fornøjelse!

Ud&Lær og Museum Jorn

Pædagogiske temaer og emner

Formålet med bogkassen er, at børnene gennem en introduktion til Asger Jorns kunstneriske univers får mulighed for at udforske, undersøge, eksperimentere og lege med bogstaver, ord, billeder og bøger. De skaber selv billeder og bøger, hvor bogstaver, ord og billeder kombineres.

Undervejs kommer børnene via diskussioner, dialoger og aktiviteter igennem en række temaer, som vedrører deres hverdag og udvikling. Bogkassen sætter følgende temaer i spil:

LÆREPLANSTEMAER

Sprog
Kulturelle udtryksformer og værdier

PÆDAGOGISKE TEMAER OG EMNER

Hvad består sproget af?
Hvor kan man finde bogstaver?
Orddannelse og lyde i ordene
Billedsprog
Skriftsprog
Kropssprog
Ordbilleder

KUNSTFAGLIGT FOKUS

Forholdet mellem ord og billeder
Bogstavers form og farver
Bøgers udseende og indhold

KUNSTNERISK TEKNIK

Collage, frottage
Leporello
Marmorering
Splatbilleder
Maleri / tegning

Brug af kassen

**HVER KASSE ER BYGGET OP
OMKRING NOGLE HISTORIER,
SOM JORN FORTÆLLER,
TRE KUNSTVÆRKER OG
NOGLE AKTIVITETER, SOM
HØRER TIL HVERT VÆRK.
KASSEN INDEHOLDER EN
RÆKKE REKVISITTER,
SOM SKAL GØRE JORNS
UNIVERS MERE LEVENDE OG
SPÆNDENDE FOR BØRNENE**

JORN FORTÆLLER

Det er meningen, at I optræder som Asger Jorn, når I læser historierne op for børnene, og når I går på jagt efter ting i institutionen. I kan selvfølgelig lave stemmen om, men I kan også bruge en af følgende rekvisitter for at træde ind i rollen som Jorn:

- **Jorn-håndduken:** Gør det let for børnene at leve sig ind i Jorns univers, han er fræk og sjov og snakker med en dyb mandestemme.
- **Udklædning:** Klæd dig ud som Jorn med pibe og alpehue, når historierne læses op. Har du en islændersweater i gemmerne, er det helt i top. På den måde kan du let optræde som Jorn. Men børnene kan også prøve at klæde sig ud.
- **Jorn-på-pind:** Et helfigurs foto af Jorn monteret på en pind er en tredje mulighed for at gøre historierne levende og spændende.

Er det første gang, I arbejder med Asger Jorn, er det en god idé at begynde med teksten "Asger Jorn fortæller - om sig selv". Her skal I bruge **Jorn-tæppet**, som ligger i kassen. Tæppet er en collage med fotos af Jorn, som børnene kan sidde rundt om og følge med i fortællingen. Har I allerede arbejdet med Asger Jorn, kan I gå direkte til fortællingen "Jorn fortæller - om vævning".

VÆRKER OG AKTIVITETER

Der er tre værker i hver kasse, og til hvert værk hører 3-5 aktiviteter, som fordeler sig på to spor: Hverdagssporet og Projektspor. Vi anbefaler, at I vælger aktiviteter fra hvert spor.

TO SPOR

Vi opfordrer til, at I vælger en eller flere arbejdsteknikker i både procesdelen og produktdelen. Mange forbinder kunst med et færdigt produkt. Men for kunstneren er det at gå ind i en proces vigtigt både for at blive kendt med materiale, redskaber og for at udvikle sig selv og et nyt produkt. Nytænkning og innovation er umuligt at tænke sig frem til på forhånd, processen er vejen.

A: HVERDAGSSPOR / KREATIVE PROCESSER

I del A præsenteres arbejdsteknikker, hvor den kreative, undersøgende, eksperimenterende leg står centralt. Formålet er at forfølge børns nysgerrighed, sanselighed og nærvær i en æstetisk proces. Der skal ikke komme et produkt ud af det – denne proces og tilgang er målet i sig selv.

Som pædagog/lærer tilrettelægger I det, så børnene kan forfølge det, de er nysgerrige på og ønsker at undersøge. Der åbnes for et 'mulighedsrum'.

Det gør, at I som pædagog/lærer indtager en rolle, hvor I sammen med børnene forfølger det, der sker, uden at styre børnene i en bestemt retning.

I hjælper børnene til at komme i kreativt flow.

B: PROJEKTSPOK / AT SKABE ET PRODUKT

I del B præsenteres arbejdsteknikker, hvor der beskrives, hvad der skal gøres og undersøges, samt hvad der skabes i den kreative proces. Slutresultatet er et produkt, såsom et maleri eller en skulptur.

MATERIALER

Ved hver aktivitet er det beskrevet, hvilke materialer der skal bruges, og hvordan aktiviteten skal udføres.

I skal selv købe materialerne ind og vurdere, hvor meget I skal bruge til den enkelte aktivitet, da det afhænger af, hvor mange børn I sætter i gang.

LOGBOG

I alle fem kasser ligger en logbog, som fungerer som dagbog for den pågældende kasse. Institutionen noterer udlånsperiode, institutionsnavn, antal deltagere og aldersgruppe og skriver en kort tekst om deres oplevelse med kassen.

Dette dagbogsnotat kan suppleres med tegninger, fotos eller andet.

Formålet med logbogen er, at institutionen kan reflektere over deres pædagogiske praksis, kreative tilgang og børnenes udtryk og interaktion, og at den næste institution, der skal låne kassen, kan bruge logbogen som inspiration til deres brug af kassen.

Besøg på MUSEUM JORN

Når man har arbejdet med en af kasserne i institutionen, er det oplagt at besøge Museum Jorn. Her vil I sammen med museets formidler gå på opdagelse og se kunstværkerne i virkeligheden. I vil både se på nogle af de værker, I har arbejdet med og måske på nogle andre. En række rekvisitter er med til at gøre oplevelsen spændende og nærværende for både børn og voksne. Der er også mulighed for at booke en workshop i vores værksted.

SE MERE PÅ WWW.MUSEUMJORN.DK UNDER AKTIVITETER

Besøg skal bookes på forhånd på www.museumjorn.dk under aktiviteter, på tlf. 8682 5388 eller reception@museumjorn.dk

BOOKING AF KASSERNE

Jorn+Børn kasserne kan bookes for 1-3 uger.

De bookes på Ud & Lærs hjemmeside,

hvor nærmere beskrivelse findes under Museum Jorn.

Værker, fortællinger og aktiviteter

Jorn fortæller – om sig selv

TEKSTEN LÆSES OP MED
JORN-HÅNDUKKEN,
MED UDKLÆDNING
ELLER MED JORN-PÅ-PIND.
REKVISITTER:
TIL DENNE FORTÆLLING
SKAL I BRUGE JORN-TÆPPET.
TÆPPET LÆGGES PÅ
GULVET, SÅ I KAN PEGE PÅ
BILLEDERNE UNDERVEJS.
FOTO NR. I TEKSTEN
HENVISER TIL BILLEDERNE
PÅ JORN-TÆPPET

Asger Jorn foran det gamle Silkeborg Kunstmuseum, 1964

HEJ. JEG HEDDER ASGER JORN.

Jeg blev født den 3. marts 1914. Det er faktisk over 100 år siden, at jeg blev født. Det er altså mange år siden – og jeg lever jo heller ikke mere.

SE! Her er min familie **(FOTO 1)**. Dér står jeg – og dér sidder min mor og mine søskende. **(peg på søskende og sig/tal om deres navne)**. Men nok om det. Mine forældre var lærere. Skolelærere. I ved – sådan nogle, der lærer én at skrive bogstaver og regne med tal. Men jeg kunne altså bedre lide at tegne. Jeg havde fem søskende. Hvor mange har I?

Men ihvertfald flyttede jeg til Silkeborg med mine søskende og min mor, da min far døde. Jeg var kun 14 år gammel. Ja, det var ikke så godt. Men i Silkeborg begyndte jeg at male virkelig meget. Og her voksede jeg også op. Det var skønt.

*Er der nogle af jer, der har været inde på mit museum, der ligger inde i Silkeborg? **(FOTO 2)** Det hedder Museum Jorn. Et museum er sådan et sted, hvor der hænger virkelig mange malerier og tegninger på væggene. Så kan man gå rundt og kigge på billeder. Det er rigtig hyggeligt og sjovt.*

*Men ja ja.. Så rejste jeg til andre lande for at møde andre mennesker, der også godt kunne lide at tegne og male. Jeg startede med at rejse til Paris – I ved, dér hvor Eiffeltårnet ligger **(FOTO 3)**.*

Jeg kørte faktisk på motorcykel hele den lange vej. **WRUUM**. Se hvor smart jeg er (**FOTO 4**). Og i udlandet malede jeg billeder, tegnede tegninger og og blev til en rigtig kunstner.

På et tidspunkt tog jeg til København. Har I været dér? Det er den største by i Danmark. Faktisk er det vores hovedstad (**FOTO 5**). Her gik jeg på en skole, hvor jeg kunne blive endnu bedre til at tegne og male. Men jeg rejste stadigvæk meget til andre lande.

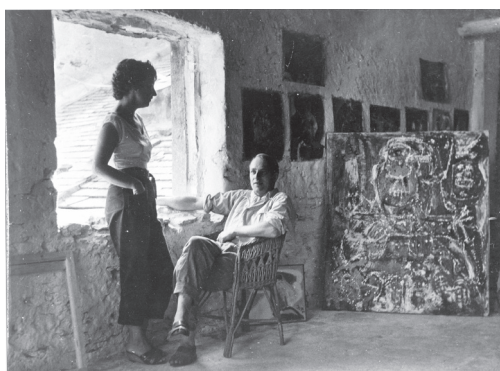
EJH.. Og ved I, hvad jeg også engang har gjort? Jeg har udsmykket en børnehave! (**FOTO 6**). At udsmykke betyder at pynte og gøre fin. Så jeg malede på børnehavens vægge. Er det ikke skægt? Må I godt det? Er jeres børnehave også udsmykket? (**lad børnene svare**).

Jeg har lavet mange skøre ting. Engang lavede jeg et relief, der var 27 meter langt. (**FOTO 7**). Et relief er lidt det samme som en tegning – det er bare i ler i stedet for på papir. Og så kan man mærke stregerne med sine fingre.

Men men.. Det relief, jeg lavede, var jo 27 meter langt. Er I godt klar over, hvor langt det er? **HÅHÅ**. Det er nok lige så langt, som hvis 25 af jer børn lægger jer ned i forlængelse af hinanden. Jeg var nødt til at lægge al leret ned på jorden udenfor. Jeg havde ikke plads til det inde i min stue. Ja, men det var nu sjovt.

Da jeg var cirka 40 år gammel blev jeg verdensberømt for mine billeder. Det var ret sjovt. Så ville folk gerne købe dem for penge. Tænk lige en gang - mit arbejde var at stå op hver morgen og lave kunst - er det ikke fantastisk?

Nu sidder I måske og tænker på, om jeg egentlig har en familie. Nu skal I bare høre. Jeg har været gift tre gange. Og så har jeg en del børn. Ihvertfald seks børn. Måske flere. **HAHA.** Jeg kan så godt lide børn. Først var jeg gift med Kirsten - vi fik to børn.

Så blev jeg gift med min bedste vens kone - Matie **(FOTO 8)**. Hun havde allerede to piger. Til sidst blev jeg gift med Nanna - hun var mæeeget yngre end mig. Se, her sidder Nanna og jeg og spiller musik **(FOTO 9)**.

Da jeg blev gammel fik jeg skæg. Det var nu egentlig pænt. Synes I ikke, mit skæg er pænt? **(FOTO 10)**. I maj 1973 døde jeg på et hospital, fordi jeg var blevet meget syg i lungerne. Men jeg havde det sjovt, da jeg levede. Og jeg synes altså, at jeg var ret klog. Alle har ret til at male, hvad de vil. Og alle må synes, hvad de vil. Er det ikke rigtigt? Hvis I synes, at en brun tusch er flot, så må I gerne synes det. **HAHA.**

Mine malerier handler altså om, hvordan vi har det med hinanden. Om vi er gode venner. Om vi er sure. Eller glade. Eller forelskede. **UHHH.** Nåh, men nok fra mig. Nu skal I videre på eventyr i kassen. Jeg håber, vi ses inde på mit museum. **TJUHEEEJ.**

Jorn fortæller – om bøger

**TEKSTEN LÆSES OP MED
JORN-HÅNDUKKEN,
MED UDKLÆDNING ELLER
MED JORN-PÅ-PIND.
ANDRE REKVISITTER:
FOTO AF GULDHORNENE
JORNS BOG “DEN SULTNE
LØVE - DEN GLADE ELEFANT -
DEN LILLE MUS OG
JENS PISMYRE”**

GODDAWS MED JER!

Kender I bøger? Altså har I nogensinde siddet og kigget i en bog? (lad børnene svare). Det er godt! Jeg elsker bøger. Jeg har læst bøger om alt muligt:... om kunst... og bygninger... og historie... og matematik... og natur... og andre lande... Så har jeg selvfølgelig også læst en masse historier. Eventyr. Gode og spændende og farlige og uhyggelige og sjove og fantastiske historier.

*Men ved I hvad? Jeg kan godt lide bogstaver og ord. Jeg har selv skrevet en helt forfærdelig masse ord. Og udgivet en masse bøger. Altså... udgivet betyder, at der er nogle folk, der har trykt en masse af dem. **TUSINDVIS**. Og så kan alle mulige mennesker læse dem.*

*Og ved I, hvad det smarte er, når man selv laver sine bøger? Så kan man selv bestemme, hvad der skal i, og hvad de skal handle om. **JUBIIII!!!***

*I nogle af mine bøger er der masser af ord i. I én bog har jeg for eksempel skrevet om mænd og kvinder og kærestes. I en anden bog har jeg skrevet om Guldhornene (**vis foto af Guldhornene**).*

*De er oldgamle og fyldt med små billeder, og så blev de fundet i jorden i Sønderjylland. Tænk engang – jeg synes, de er så flotte, at jeg gerne ville lave en **HEL** bog om billederne af dem.*

Jeg synes, ord er dejlige. Men det er bedst, hvis der lige kommer nogle billeder med. Nogle gange sætter jeg billeder ind i siden af bogen, ved siden af teksten.

Andre gange laver jeg et billede først, og så klitrer jeg bogstaver ovenpå. Det ser rigtig flot ud.

Jeg samler billeder ind alle mulige steder. Før i tiden, når jeg var på besøg hos mine venner, fandt jeg flotte billeder i deres bøger. Så kunne jeg godt finde på lige at klippe et billede ud. **HÆHÆ**. Det må man ikke. Men i dag er det også meget lettere at finde billeder. Det kan man gøre på internettet, på iPad'en, computeren eller telefonen. Det havde vi altså ikke dengang. Ikke engang en computer havde vi. Men i dag kan man for eksempel søge på 'ORM' og så finde flere hundrede billeder af forskellige orme - **HAHA**. Det er saftsuseme smart.

Jeg har også lavet en børnebog. (vis børnene "**Den sultne løve - den glade elefant - den lille mus og Jens Pismyre**"). Prøv at se bogstaverne i den. Når de er meget store, så skal man **RÅBE**. Når de er bittesmå, så skal man **HVISKE**. I skal nok få den at høre en dag. Den ligger her i kassen, så I kan få en af de voksne til at læse den for jer.

Jeg har også lavet bøger, hvor der slet ingen ord er. De er fyldt med tegninger - åh, det er så smukt med tegninger. Jeg synes nemlig, at billeder er det vigtigste - når først man har lavet billederne, så kan man altid fortælle historier ud fra dem og skrive historierne ned med bogstaver og ord.

Alle kan lære at lave en bog - det er bare om at gå i gang. Har I lyst til at prøve? (lad børnene svare).

**SPØRGSMÅLENE ER ET
REDSKAB TIL AT UDDYBE
DIALOGEN OMKRING
KASSENS TEMA.
DET ER VALGFRI, OM
DU VIL BRUGE DEM
TIL INSPIRATION, OG
HVILKE AF SPØRGSMÅLENE
DU EVENTUELT VÆLGER.
DET ER IKKE MENINGEN,
AT DU SKAL GENNEMGÅ
SPØRGSMÅLENE SLAVISK,
MEN AT DU KAN BRUGE
DEM I ELLER EFTER
FORTÆLLINGERNE ELLER
UNDER AKTIVITETERNE**

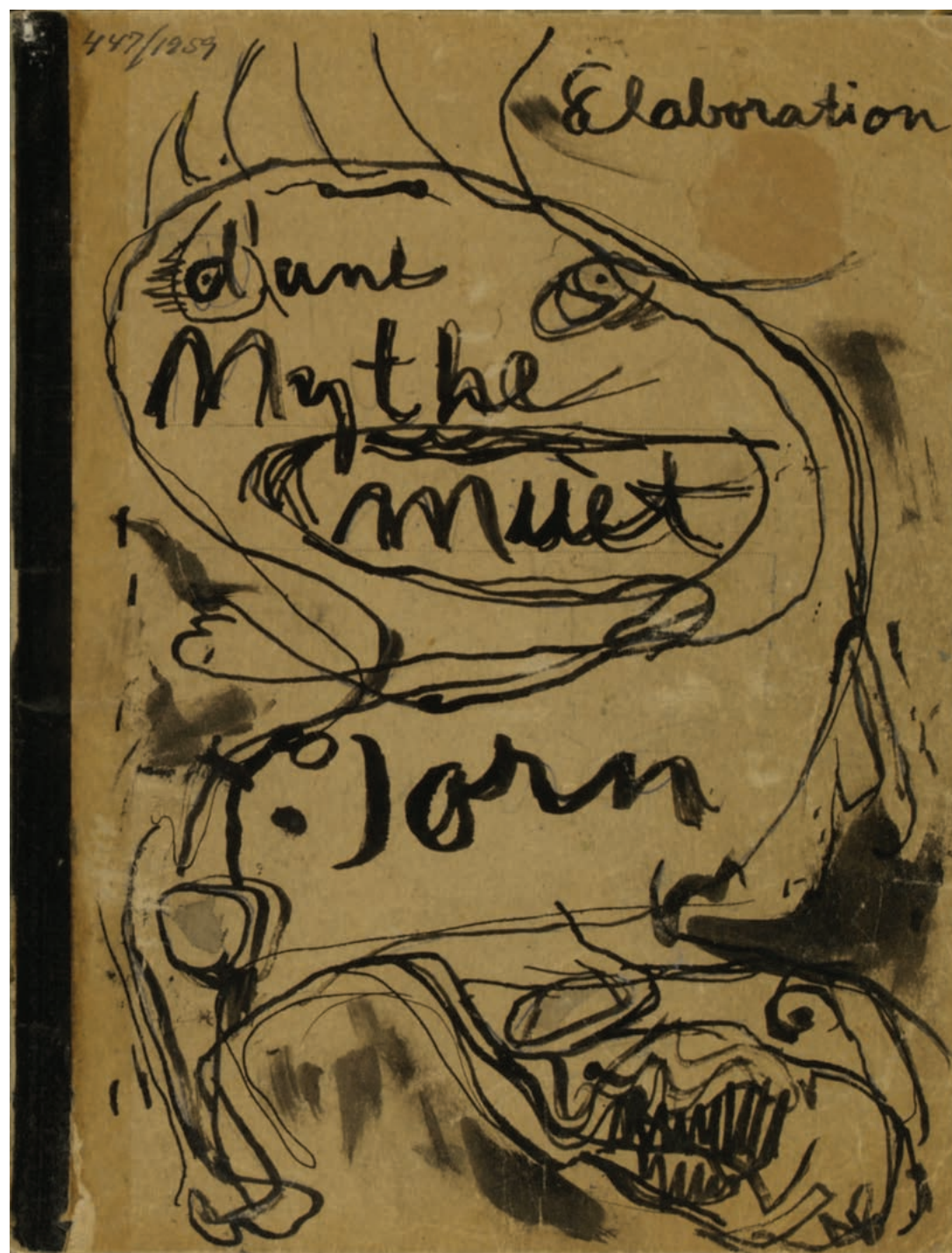
Spørgsmål, I kan snakke med børnene om:

- Hvilken bog er jeres yndlingsbog? Og hvorfor er den egentlig det?
  - Hvordan ser den ud?
  - Hvad handler den om?
  - Hvad er en god historie?
  - Hvornår på dagen kan I bedst lide at få læst højt?
  - Hvad synes I ser flottest ud – lange ord med mange bogstaver eller korte ord med få bogstaver?
  - Har I et yndlingsbogstav?
  - Hvad er det længste ord, I kan komme i tanke om?
Altså det ord med allerflest bogstaver i.
  - Har I et yndlingsord? Jeg kan for eksempel rigtig godt lide ordet 'æblekinder' - det er runde og røde kinder. Haha.
  - Ved I, at i Grækenland, i Rusland og i Japan, og mange andre steder, har de et alfabet med helt andre bogstaver end vi har? Børnene der kender ikke vores bogstaver!
  - Har nogle af jer set andre tegn og bogstaver?
-
- Hvad er en kæreste?
  - Har I en kæreste?
  - Ved I egentlig hvad et billedsprog er?
For eksempel siger jeg tit til min kæreste: du er smuk som et stjernes kud.
Et menneske kan jo faktisk ikke ligne et stjernes kud, men et stjernes kud er sjældent og flot, og det er min kæreste også.
Jeg siger også nogle gange til min datter, at hun er en sveske.
Det er hun jo ikke – hvorfor tror I, jeg kalder hende det?
Det er et billedsprog.
  - Kender I andre billedsprog?

Prøv at slå **Guldhorn** op på internettet på en iPad.
Så kan I se, hvor Sønderjylland er.

Bog 1 : Udviklingen af Den stumme myte

Asger Jorn: "Udviklingen af Den stumme myte" (Elaboration d'une mythe muet"). 1951-1953
Kladdehæfte med 57 sider. Museum Jorn, Silkeborg

Jorn fortæller

- om "Udviklingen af Den stumme myte"

TEKSTEN LÆSES OP MED
JORN-HÅNDDUKKEN,
MED UDKLÆDNING ELLER
MED JORN-PÅ-PIND.
ANDRE REKVISITTER:
KOPI AF BOGEN
"UDVIKLINGEN AF DEN
STUMME MYTE",
FOTO AF DE TO MALERIER:
"AF DEN STUMME MYTE OPUS 7"
OG
"AF DEN STUMME MYTE OPUS 2"
(FRA SILKEBORG BIBLIOTEK)
FOTO AF LYSTEGNING

HOHOHO! ER DER NOGLE SØDE BØRN TILSTEDE???

Nå nej – det er jo julemanden, der siger sådan. Jeg er jo Jorn... Asger Jorn.

HMHM... *I dag skal jeg fortælle jer om noget, som jeg holder rigtig meget af. Nemlig bøger!*

Se, her er én af mine bøger. (vis bogen "Udviklingen af den stumme myte" frem). Altså, det er bare en kopi af bogen, som jeg har lavet på kopimaskinen. Har I nogensinde fået en af jeres tegninger kopieret på kopimaskinen? (lad børnene svare). Den rigtige bog findes på Museum Jorn her i Silkeborg.

Den ser ret kedelig ud udenpå. I virkeligheden har jeg lavet den i et kladdehæfte, som jeg har købt. Men se nu når man åbner den (åbn bogen) – så er den fuld af tegninger!!

Papiret i bogen er ret tyndt, så når jeg havde tegnet en tegning på den ene side, så kunne jeg se tegningen igennem på bagsiden af papiret. Det kunne jeg jo godt gå hen og blive ret træt af, men jeg synes nu bare, det var skæppe skønt, så jeg brugte de streger og figurer, der var gået igennem papiret i den nye tegning. Forstår I? (lad børnene svare)

Kan I se nogle figurer, som går igen på den næste side? (bladr bogen igennem og find figurer, som man kan se går igen på den næste side).

*Der er slet ikke nogen ord i bogen. Kun på den sidste side, hvor jeg har været ved at skrive noget. **UUUUPS!!!** Men ellers er bogen fyldt op med billeder.*

Jeg synes, billeder er vigtigere end ord. Det er typisk for os i de nordiske lande, at billederne kommer først. Kender I de nordiske lande? Det er Danmark, Sverige, Norge, Finland, Grønland, Island, Åland og Færøerne. Jeg er sikker på, at man i de lande i gamle dage har lavet billederne først, og så har man bagefter digtet historier til dem.

Bogen har jeg kaldt "Udviklingen af den stumme myte". Det er et lidt skørt navn. Ved I, hvad 'stum' betyder? Det betyder, at man ikke kan tale. At man ingen ord har. Det er ikke det samme, som at man holder sin mund – men det betyder, at man slet ikke har nogen stemme og ingenting kan sige.

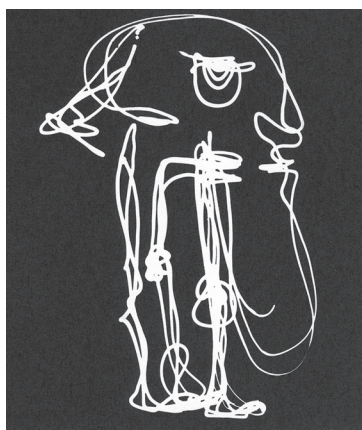
*'Myte' er det samme som historie eller fortælling. Normalt er en historie jo fyldt med ord – men min historie er fyldt med billeder. Ord har ingen adgang i den historie. **HØHØ.***

*Kan I se, hvor mange farver jeg har brugt? **(lad børnene svare).** Jeg har nemlig kun brugt blå og sort. Jeg synes, det bliver så smukt, når man har det hvide papir – ja nu er det så blevet lidt gråt og gammelt at se på. Det er fordi, bogen er mere end 60 år gammel. Men altså papirets farve og så sort og så kun én farve mere. Det gør det så fint og enkelt.*

Jeg har brugt bogen til flere forskellige ting. Nogle af dyrene og figurerne har jeg brugt i to kæmpestore billeder, som jeg gav til biblioteket i Silkeborg. **(vis de to billeder “Opus 4 af den stumme myte” og “Opus 7 af den stumme myte”)**. Nogle af figurerne, som jeg har tegnet i den lille bog, har jeg også brugt i de kæmpestore billeder.

Bagefter kan I se, om I kan finde nogle af dem. Har I egentlig nogensinde set de to store malerier inde på biblioteket? **(lad børnene svare)**. Ellers må I liiiiige forbi en dag. De hænger lige over trappen. Billederne er fyldt med dinosaurer, ansigter, fugle og underlige fisk.

Jeg har også brugt bogen til at lave lystegninger efter. Det kan I prøve på Museum Jorn. Så havde jeg bogen til at ligge foran mig, ved mine fødder, og så tegnede jeg ud i luften med en lommelygte, mens min gode ven Poul tog et foto. Se her, hvordan det kom til at se ud **(vis foto af lystegningen)**. Kan I finde figuren i bogen?

Kan I se, at de vender omvendt? Det hedder også spejlvendt. Jeg har faktisk tegnet manden ligesom den vender i bogen, men så har fotografen stået og set det fra den anden side. Sådan er det. Spejlvendt...

**SPØRGSMÅLENE ER ET
REDSKAB TIL AT UDDYBE
DIALOGEN OMKRING
KASSENS TEMA.
DET ER VALGFRI, OM
DU VIL BRUGE DEM
TIL INSPIRATION, OG
HVILKE AF SPØRGSMÅLENE
DU EVENTUELT VÆLGER.
DET ER IKKE MENINGEN,
AT DU SKAL GENNEMGÅ
SPØRGSMÅLENE SLAVISK,
MEN AT DU KAN BRUGE
DEM I ELLER EFTER
FORTÆLLINGERNE ELLER
UNDER AKTIVITETERNE**

Spørgsmål, I kan snakke med børnene om:

- Digter I nogle gange historier?
- Hvad betyder digter egentlig?
- Har I nogensinde selv lavet en bog? Og hvad handlede den om?

- Hvis I skulle lave en bog - hvad skulle den så handle om?
- Hvis I skulle lave en bog fyldt med tegninger i kun to farver, hvilke to farver ville I så vælge?

Nu fortalte jeg jo, at stum betyder, at man ikke kan tale. Men at man i stedet for at tale tegner eller viser noget med sine bevægelser.

- Leger I nogle gange, at I er stumme?
- Hvordan ville I så vise, at I var glade, hvis I skulle vise det med jeres krop?
- Og kede af det?
- Eller sultne?
- Eller glæder jer til noget?

- Hvad er en figur?
- Hvordan maler du underlige fisk?
- Kig på et verdenskort eller en globus. Find Danmark, Sverige, Norge, Finland, Grønland, Island, Åland og Færøerne.

Aktiviteter

A: HVERDAGSSPOR / KREATIVE PROCESSER

I DEL A PRÆSENTERES ARBEJDSTEKNIKKER, HVOR DEN KREATIVE, UNDERSØGENDE, EKSPERIMENTERENDE LEG STÅR CENTRALT. FORMÅLET ER AT FORFØLGE BØRNS NYSGERRIGHED, SANSELIGHED OG NÆRVÆR I EN ÆSTETISK PROCES. DER SKAL IKKE KOMME ET PRODUKT UD AF DET - DENNE PROCES OG TILGANG ER MÅLET I SIG SELV.

SOM PÆDAGOG/LÆRER LÆGGER I TIL RETTE, FOR AT BØRNENE KAN FORFØLGE DET, DE ER NYSGERRIGE PÅ OG ØNSKER AT UNDERSØGE. DER ÅBNES FOR ET 'MULIGHEDSRUM'. DET GØR, AT I SOM PÆDAGOG/LÆRER INDTAGER EN ROLLE, HVOR I SAMMEN MED BØRNENE FORFØLGER DET, DER SKER, UDEN AT STYRE BØRNENE I EN BESTEMT RETNING. I HJÆLPER BØRNENE TIL AT KOMME I KREATIVT FLOW.

Aktivitet A1 : Skattejagt

Det skal du bruge

Jorn-hånddukken / Jorn-på-pind eller udklædning.

Sådan gør du

Udstyr dig som Jorn – enten med udklædning, hånddukke eller Jorn-på-pind. Gå på jagt i institutionen og find forskellige slags bøger frem.

For eksempel;

- 1: En bog kun med billeder.
- 2: En bog kun med ord (det kan være, man skal på kontoret for at finde den?).
- 3: En bog med tegnede billeder.
- 4: En bog med fotos.
- 5: En bog, hvor skriften bølgner op og ned.
- 6: En bog, hvor der er gjort noget helt særligt ud af omslaget.

Aktiviteter

B: PROJEKTSPOR / AT SKABE ET PRODUKT

I DEL B PRÆSENTERES ARBEJDSVEJEN, HVOR DER BESKRIVES, HVAD DER SKAL GØRES OG UNDERSØGES, SAMT HVAD DER SKABES I DEN KREATIVE PROCES. SLUTRESULTATET ER ET PRODUKT, SÅSOM ET MALERI ELLER EN SKULPTUR.

Aktivitet B1 : Min egen tegnede bog – Leporello

Det skal du bruge

I denne aktivitet kommer børnene til at lave deres egen billedbog. En leporello er en foldet "harmonika-bog". (se eksempel på en leporellobog i kassen). De kommer til at arbejde både med flyvende væsener, landdyr og mennesker.

En rulle kraftigt papir, fx tapet, gulvafdækningspap eller lignende.
Sorte sprittuscher.
Blå akrylmaling, som fortyndes med vand.
Pensler + bølter til maling.
Evt. bøger og blade med dyremotiver samt lim.
Evt. aviser.

Sådan gør du

Forberedelser før aktiviteten:

Klip papiret ud i størrelsen 15 x 120 cm. En strimmel til hvert barn.

Aktiviteten:

- Brug sprittusch. Lad børnene tegne en lang bølget streg, som går fra den ene ende af papiret til den anden.
- Over linjen tegner de nu fugle, flyvende drager, flyvemaskiner og andre flyvende væsener.
- Under linjen tegner de snegle, biller, muldvarper og andre væsener, som bor på og under jorden.
- Der kan også bruges dyr, fugle og fisk, som klippes ud fra bøger og blade og limes på.
- Fyld ud med blå farve. Det kan enten være figurerne eller himlen eller havet, som børnene farver – det bestemmer de selv.
- Lav evt. collage med avisbogstaver og skriv barnets navn og en titel på bogens forside.
- Lad det tørre.

Færdiggørelse:

- Fold papirstrimlen til en kvadratisk leporellobog, hvor hver side er 15 cm. bred.
- Nu har børnene lavet deres egen visuelle fortælling.

Aktivitet B2 : Frottage

Det skal du bruge

Her får børnene mulighed for at arbejde med teknikken frottage og lave billeder fra naturen. Billederne bruges i en senere aktivitet. (se eksempel på frottage i de hjemmelavede bøger i kassen).

Papir – 10 ark per barn.

Det kan være kopipapir, smørrebrødspapir eller andet tyndt papir.

Sort farvekridt (hårde farvekridt fx af mærket Filia eller Stockmar).

Sådan gør du

Lad børnene gå på opdagelse udenfor og indenfor og find forskellige ting, som har særlige markante strukturer. Det kan være et blad, et kloakdæksel, en bænk, noget græs, et stykke stof, en træstamme, et bræt etc.

- Læg papiret ovenpå og lav en såkaldt frottage ved at gnide med langsiden af farvekridtet oven på papiret, så aftrykket kommer igennem.
- Bagefter kan børnene evt. bruge deres fantasi og fortsætte på frottagen ved enten at tegne eller lave collage, som limes på. Der kan opstå nye motiver, mønstre og fantasivæsener.
- Gem billederne og brug dem som råmateriale for en bog (se B3).

Aktivitet B3 : Genbrug en børne/baby billedbog

I denne bog arbejder børnene med eksisterende bøger og bruger siderne til at skabe deres helt egne, nye bøger.

(Se eksempel på tykke baby-bøger, som er fornyet i Bogkassen).

Det skal du bruge

Gamle baby-billedbøger med tykke papsider (ca. 0,2-0,7 mm).

Flydende vandbaseret lim.

Pensler.

Limstift.

Rester af stof, gavepapir, indpakningspapir, tapet, avispapir og lignende.

Akrylmaling.

Tusch.

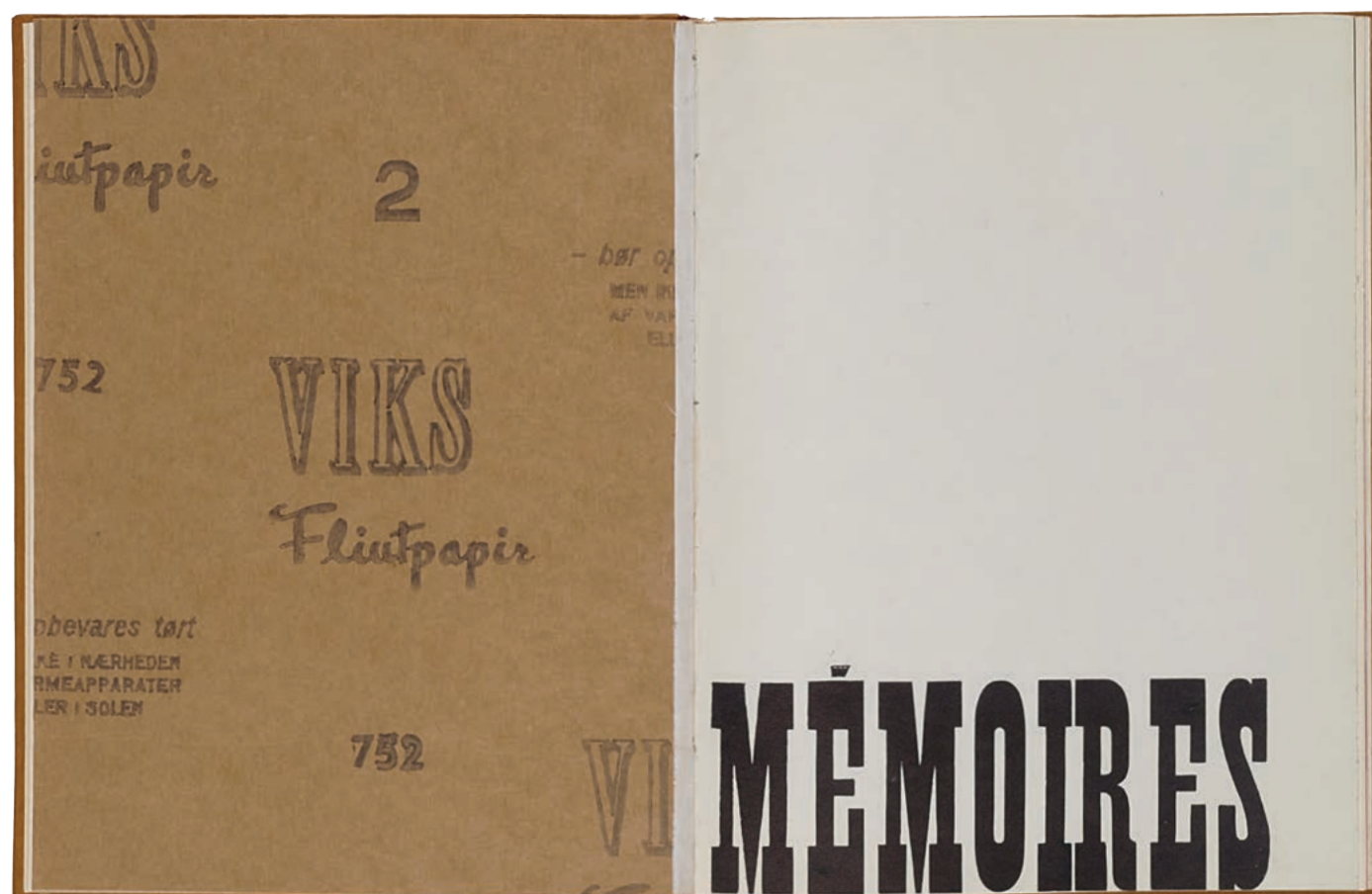
Sådan gør du

Lad børnene arbejde med en gammel bog hver. De kan arbejde på flere måder.

- De kan helt eller delvist pille den blanke overflades tynde papir af (den med motivet på).
- Eller de kan helt eller delvist dække siderne over med akrylmaling, stofstykker eller genbrugspapir.
- Hvis hele siden pilles af eller dækkes over, så kan børnene derefter arbejde med et motiv ovenpå den nye, neutrale bund. De kan fx klistre deres frottager ind, som de har lavet tidligere (aktivitet B2). Eller de kan tegne motiver på siderne.
- Hvis siderne kun delvist dækkes til eller pilles af, arbejder børnene med siderne som en collage. De kan lade sig inspirere af det tilbageblivende motiv. Fx en gris uden ben. Her kan børnene lime eller tegne nye ben eller noget andet.
- Lav til sidst et nyt omslag, som kan forstærke bogen. Det kan enten klippes ud, så det er lidt større end bogen og limes fast på ryggen. Derefter foldes det ind om bogens for- og bagside, som når man binder skolebøger ind. Eller det kan fuldlimes på alle tre flader (forside, bagside og ryg).
- På den måde bygges en ny bog op, hvor børnene selv udformer historien. (Med eller uden tekst og med valg af teknik).

Bog 2 : Erindringer

Asger Jorn og Guy Débord: "Erindringer" ("Mémoires"). 1959
Museum Jorn, Silkeborg

TEKSTEN LÆSES OP
MED JORN-HÅNDDUKKEN,
MED UDKLÆDNING ELLER
MED JORN-PÅ-PIND.
ANDRE REKVISITTER:
KOPI AF BOGEN
"ERINDRINGER".
EN GAMMEL BOG MED
MARMOREREDE SIDER,
SANDPAPIR.

Jorn fortæller – om Erindringer

GODDAWS IGEN! *Er I fuld af krudt og ballade? Se nu denne her fine bog, som jeg har lavet sammen med min gode ven Guy Débord (udtales Gi Debår). (vis bogen frem og vis de enkelte sider).*

Den hedder noget fint på fransk: Mémoires (udtales Memoar). Débord var nemlig fra Frankrig. Men altså på dansk betyder det 'erindringer' – det er også et fint ord, det betyder alt det, man kan huske – hele ens liv. Der er mange fine og vigtige mennesker, som skriver deres erindringer, når de bliver gamle – altså historien om deres liv.

*Så skal man selvfølgelig synes, at ens liv har været så vigtigt, at andre også gider læse om det. **HAHA**. Det kan være, man har været Dronning, statsminister, en berømt fodboldspiller eller en kunstner lige som mig. Eller at man har oplevet noget helt vildt spændende, som man har lyst til at fortælle andre om.*

Men vores bog fortæller ikke historien om vores liv. I hvert fald ikke fra én ende til en anden. Den er fyldt med farvestrålende farveklatter og linjer og sætninger, som vi har klippet ud af aviser. Ved I godt, hvad en sætning er?

(lad børnene svare)

Det er såmænd bare flere ord efter hinanden: "Jeg elsker min mor" – det er for eksempel en sætning. Eller "Jeg har regnbukser på" – eller "Nu er det snart sommer". Altså når der kommer flere ord efter hinanden, og det gør der jo tit. Det er ret sjældent man nøjes med at sige ét ord ikke?

I almindelige bøger sætter man masser af sætninger bagefter hinanden, så de danner en fortælling, der giver mening. Det har vi ikke gjort. Vores sætninger hænger slet ikke sammen. Det bliver helt skørt. **AHAHA**. Alle nyheder i avisen: Dem har vi ligesom taget, klippet dem fra hinanden og sat dem sammen igen til noget helt nyt. Vi har lavet vores egne historier.

Men I kan nok ikke læse det, der står – for det er nemlig alt sammen på fransk. Det er fordi, at Débord valgte teksten, og jeg lavede de farvede klatter.

Nogle gange lod jeg farven falde ned på papiret højt oppefra, så det gav et dejligt splat. **SPLAT!** Andre gange tog jeg nogle kugler og dyppede dem i maling og lod dem trille hen over papiret. Det gav altså også et ret sejt mønster.

Jeg er helt vild med at lave mine bøger rigtig smukke og særlige. Derfor gør jeg altid en masse ud af omslaget – dvs. forsiden og bagsiden. Engang lavede jeg et fint grafisk tryk, et linoleumssnit, og så kom det uden på bogen. Jeg har også bundet en bog ind i smukt, lyst og helt blødt skind.

Nogle af mine bøger er bundet ind af bogbinderen. Det er sådan en mand eller dame, der er god til og har som sit arbejde at gøre bøger fine. Så har de sat et fint marmoreret bogomslag uden på det omslag, jeg selv har lavet. Marmoreret. Det er altså et lidt svært ord.

**SPØRGSMÅLENE ER ET
REDSKAB TIL AT UDDYBE
DIALOGEN OMKRING
KASSENS TEMA.
DET ER VALGFRI, OM
DU VIL BRUGE DEM
TIL INSPIRATION, OG
HVILKE AF SPØRGSMÅLENE
DU EVENTUELT VÆLGER.
DET ER IKKE MENINGEN,
AT DU SKAL GENNEMGÅ
SPØRGSMÅLENE SLAVISK,
MEN AT DU KAN BRUGE
DEM I ELLER EFTER
FORTÆLLINGERNE ELLER
UNDER AKTIVITETERNE**

Kender I sådan nogle gamle bøger, som har fine marmorerede sider. I ved sådan nogle sider, der ligner marmor – det er så fint og ligner næsten et helt kunstværk. (send den gamle bog rundt og vis de marmorerede sider).

*Men til den her bog spurgte jeg bogbinderen, om han ikke kunne finde på noget helt særligt. Og det gjorde han så. Han bandt bogen ind i sandpapir – **HAHA** – altså sådan noget til at slibe træ med. (send sandpapiret rundt).*

Det syntes jeg bare var en alletiders idé. Så ville bogen ridse de andre bøger i bogreolen, og man ville virkelig mærke den, når man tog fat i den.

Spørgsmål, I kan snakke med børnene om:

- Har I en yndlingsbog?
- Hvordan ser den ud?
- Har den billeder eller er den kun med tekst?
- Hvorfor tror I, teksten ofte står på lige linjer?
- Hvordan hænger teksten sammen med de billeder, der er i bogen?
- Er der nogle vigtige bøger i verden, som alle bare skal læse?
- Kender I nogle franske ord?
- Kender I nogle, der taler fransk eller et andet sprog?
- Hvis du skulle skrive og tegne om dit liv, altså lave en erindringsbog, hvilken fortælling ville du så begynde med?
- Og hvis du skulle fortælle om din vens liv, hvad ville den historie så handle om?

Aktiviteter

A: HVERDAGSSPOR / KREATIVE PROCESSER

I DEL A PRÆSENTERES ARBEJDSVEKNIKKER, HVOR DEN KREATIVE, UNDERSØGENDE, EKSPERIMENTERENDE LEG STÅR CENTRALT. FORMÅLET ER AT FORFØLGE BØRNS NYSGERRIGHED, SANSELIGHED OG NÆRVÆR I EN ÆSTETISK PROCES. DER SKAL IKKE KOMME ET PRODUKT UD AF DET - DENNE PROCES OG TILGANG ER MÅLET I SIG SELV.

SOM PÆDAGOG/LÆRER LÆGGER I TIL RETTE, FOR AT BØRNENE KAN FORFØLGE DET, DE ER NYSGERRIGE PÅ OG ØNSKER AT UNDERSØGE. DER ÅBNES FOR ET 'MULIGHEDSRUM'. DET GØR, AT I SOM PÆDAGOG/LÆRER INDTAGER EN ROLLE, HVOR I SAMMEN MED BØRNENE FORFØLGER DET, DER SKER, UDEN AT STYRE BØRNENE I EN BESTEMT RETNING. I HJÆLPER BØRNENE TIL AT KOMME I KREATIVT FLOW.

Aktivitet A1 : Skattejagt i naturen

Det skal du bruge

Kamera
A4-papir
Printer

Sådan gør du

Gå på opdagelse efter bogstaver i naturen. Det kan gøres på to måder:
1. Find naturligt forekommende bogstaver i grene, stammer, blomster, blade osv.
2. Lav selv bogstaverne ved at bruge sten, grene, blade, blomster osv.

- Dokumentér de bogstaver I finder eller laver med fotos, print dem ud og hæng dem op i institutionen. I kan også sætte bogstaverne sammen og bruge dem til at lave et skilt til stuen / klasselokalet.
- Snak med børnene om deres bogstaver: Hvor mange af bogstaverne har runde former? Hvor mange har kun lige streger? Hvilke har et hul i midten? Hvilket har flest streger? Hvilket bogstav ligner en slange? Hvilke af deres naturbogstaver er smukkeste?
- Print også hvert barns forbogstav ud. Det skal bruges senere, i aktivitet B6, hvor børnene samler deres helt egen bog. Motivet skal max måle 20 x 20 cm.

Aktiviteter

B: PROJEKTSFOR / AT SKABE ET PRODUKT

I DEL B PRÆSENTERES ARBEJDSVEKNIKKER, HVOR DER BESKRIVES, HVAD DER SKAL GØRES OG UNDERSØGES, SAMT HVAD DER SKABES I DEN KREATIVE PROCES. SLUTRESULTATET ER ET PRODUKT, SÅSOM ET MALERI ELLER EN SKULPTUR.

Aktivitet B1 : Min samling af smukke sætninger

I denne aktivitet bliver børnene opmærksomme på, at ord sættes sammen til sætninger. Sætninger kan være lange og korte. Med små bogstaver og store bogstaver. De kommer til at gå på sætningsjagt og lave en samling af sætninger, som de synes ser flotte ud. Der kan fokuseres på, hvad der står og indhold, men der kan også fokuseres kun på form. Hvilke bogstaver er høje? Hvor mange lave bogstaver kommer efter hinanden? Hvor mange ord er der? Etc.

Det skal du bruge

Gamle boligblade, haveblade, ugeblade, aviser, tegneserier osv.
Sakse.
En kuvert pr. barn.

Sådan gør du

Lad børnene klippe på livet løs i blade og aviser.

- De kan klippe flotte bogstaver, overskrifter og sætninger ud og gemme dem i deres kuvert. Husk at skrive navn på kuverten.
- Jo flere flotte ord, bogstaver og sætninger, jo bedre.
- Børnene gemmer bogstaverne, som skal bruges senere i aktivitet B4.

Aktivitet B2 : Min smukke marmorering

Det skal du bruge

Børnene kommer til at arbejde med en gammel teknik, som ofte anvendtes som smudsomslag eller forsatspapir i bøger på Jorns tid, nemlig marmorering. De kommer til at opleve, hvordan tilfældige bevægelser kan give de smukkeste mønstre.

Billigt barberskum.

Frugtfarve, enten flydende eller gelé.

Bægre til maling.

Teskeer (eller en pipette).

Lineal.

Vand.

Tandstikkere, evt. pensel.

Papir: A4-papir, kraftig kvalitet.

Afdækning af arbejdsbordet, fx voksdug eller plastik.

Sådan gør du

- Dæk bordet af med voksdug eller plastik.
- Fyld en smule frugtfarve i bægre – en farve pr. bæger, hæld lidt vand i og rør rundt med en tandstik.
- Sprøjt barberskum ud på bordet. (Man kan evt. lægge plastik under, så det er lettere at rydde op igen). Laget skal være ca. 1-2 cm. tykt og lidt større end A4-papiret.
- Lad børnene dryppe frugtfarve på i dråber med teske eller pipette.
- Lav fine bølgede mønstre ved at trække en tandstik eller pensel igennem farven.
- Gør børnene opmærksomme på, at de ikke skal mikse for meget sammen, men derimod bevare de flotte mønstre.
- Læg papiret på og pres det forsigtigt mod barberskummet, så der kommer barberskum på alle hjørner af papiret. Det er vigtigt at presse lige ned.
- Løft papiret af. Bliv ikke skuffet – det ser meget rodet og skummet ud.
- Tag linealen og brug kanten til at skrabe barberskummet af. Nedenunder dukker det fineste marmorerede papir frem.
- Der kan sagtens laves en hel række aftryk af det samme skum. Tilføj lidt mere farve undervejs.
- Lad det tørre og lad det evt. efterfølgende ligge i pres.
- Hvert barn laver et ark med marmoreret papir og gemmer det til aktivitet B6.

Aktivitet B3 : Skønne splat

Det skal du bruge

En stol.

Afdækningsplast / pressenning (eller lav aktivitet udenfor).

Farvet, tykt papir i store formater – minimum A3 (mindst ét ark til hvert barn).

Akrylmaling (hvert barn vælger sin farve).

Dåser eller papkrus, hvor der er boret et hul i bunden.

Sådan gør du

Denne aktivitet kan med fordel laves udenfor.

- Læg plastik eller en presenning ud og stil stolen ovenpå.
- Læg papiret foran stolen.
- Hvert barn vælger sin yndlingsfarve.
- Lad barnet stå oppe på stolen og dryppe farve ned på papiret.
- Så skal det tørre - læg evt. arket i pres, hvis det buler efter tørring.
- Papiret kan bruges til at arbejde videre med – se aktivitet B4, eller lad det være et billede i sig selv.

Aktivitet B4 : Ordbilleder

Det skal du bruge

I denne aktivitet kombinerer børnene ord og billeder og bruger sætninger, ord og bogstaver visuelt.

Børnenes samling af ord, bogstaver og sætninger (fra aktivitet B1).
Børnenes Skønne Splat (fra aktivitet B3).

Lim.

Tape.

Sakse.

Sådan gør du

Klip børnenes Skønne Splat ud, så de måler 20 x 20 cm.

Lav evt. en ramme, dvs. et stykke pap med et hul, der måler 20 x 20 cm.

Så kan man søge efter et smukt motiv, tegne det op og klippe det ud.

Det er fint, hvis hvert barn har flere sider at arbejde med.

- Tal med børnene om, hvad en collage er, og hvordan den kan bygges op.

- Baggrunden for collagen er den Skønne Splat.

- Børnenes samling af ord, bogstaver og sætninger (fra Aktivitet B1) klippes eller rives ud af papiret. Gerne tæt på motivet.

- Børnene vælger, hvor mange motiver de ønsker at tage med.

Her kan man tale om tæthed og luft, grupperinger i centrum af papiret eller i periferien. Skal det limes/tapes oven på hinanden eller? Valg af farver?

Man kan også hjælpe med regler om, at der kun må komme fx 3 udklip på én side, 10 på den næste osv.

- Lad børnene sidde med deres samling af ord, bogstaver og sætninger

- og hjælp dem med at finde ud af, hvordan de skal placeres på splat-billedet.

- Så kommer limen eller tapen frem, og sætningerne og ordene monteres på papiret.

- Gem arkene til aktivitet B6.

Aktivitet B5 : Vrøvl og sludder

Det skal du bruge

Papir: 20 x 20 cm.

Sakse.

Limstifter.

Aviser.

Sådan gør du

Snak med børnene om, at Asger Jorn bruger en masse skøre ord i sine billeder og bøger, fx Aganakker, Gaga, Guganaga, Plop osv.

Ordene betyder ikke noget, men lyder godt - næsten ligesom når babyer snakker.

- Klip bogstav-par ud af overskrifter i aviserne, dvs. lav udklip, hvor to bogstaver hænger sammen.
- Så skal der digtes ord. Lad børnene sætte bogstav-parrene sammen og se, hvilke skøre ord det bliver til.
- Lim de færdige ord op på et stykke papir.
- Find på vrøvleord med børnene og hjælp dem med at skrive dem ned.
- Gem papiret til aktivitet B6.

Aktivitet B6 : Min flotteste bog

Det skal du bruge

I denne aktivitet oplever børnene at lave deres egen bog med smukt omslag ud af kraftigt papir. Bogens sider sys sammen med nål og tråd. Derefter limes alle de mange forskellige fine ark, børnene tidligere har lavet, ind i bogen.

Gulvpap / kraftigt hvidt papir / genbrugspapir / karton / tapet eller lignende.
Gamle lagener (må gerne være farvede).

Sort akrylfarve.

Pensler + bætter til at have maling i.

Evt. afdækning til borde.

Flydende lim og pensler til at komme det på med.

Nål og stærk tråd til at sy papiret sammen med.

Syl eller hulmaskine til at perforere i ryggen på den nye bog.

Børnenes forsidebogstaver (fra aktivitet A1).

Børnenes marmoreringer (fra aktivitet B2).

Børnenes skønne splat (fra aktivitet B3).

Børnenes ordbilleder (fra Aktivitet B4).

Børnenes vrøvleord (fra aktivitet B5).

Sådan gør du

Forberedelse:

- Klip eller skær siderne til bogen ud. De skal måle 20 x 40 cm og hvert barn får 3-5 ark.
- Fold arkene på midten.
- Klip lagenet ud i stykker på 25 x 45 cm. Hvert barn får ét stykke, som bruges til omslag.

Omslaget laves: Dæk evt. af med plastik på bordene.

- Lad børnene male på lagenet med sort, fortyndet maling - det vil se ud som akvarelfarve.
- Lad det tørre.
- Smør lim på et af de kraftige stykker papir og lim lagenstykket på.
Fold det ind på bagsiden.

Bogen samles: Saml alle siderne til børnenes bøger, fold omslaget omkring siderne.

- Brug sylen eller en hulmaskine til at lave huller ned langs ryggen på de 3/5 ark papir.
- Lad børnene sy bogen sammen med nål og tråd.
- Derefter limes børnenes billeder fra de andre aktiviteter ind.
Nogle af dem skal evt. passes til, så de kan være i bogen.

Bog 3 : Tungebogen

Asger Jorn og Noël Arnaud: "Den rå og den kogte tunge" ("La langue verte et la cuite") 1968
Museum Jorn, Silkeborg

Jorn fortæller – om ”Tungebogen”

**TEKSTEN LÆSES OP MED
JORN-HÅNDUKKEN,
MED UDKLÆDNING ELLER
MED JORN-PÅ-PIND.
ANDRE REKVISITTER:
KOPIER AF SIDER
FRA ”TUNGEBOGEN”**

SÅ ER JEG HER IGEN – OG DER SIDDER I JO! HERLIGT!

Jeg holder meget af at lave samlinger. Ved I, hvad en samling er? (lad børnene svare) Jo, det er, når man har mere end én af den samme ting – HÆHÆ.

Det kan være, man samler på strandskaller eller på sten med hul i eller på fodboldkort eller måske på kapsler. Jeg har for eksempel samlet på kunst. Hele min samling af kunst kan I se på Museum Jorn her i Silkeborg.

Men det, jeg vil fortælle jer om her, er min samling af tunge-billeder... Jeps det er rigtigt. Jeg har brugt flere år på at samle på billeder af mennesker og figurer, der rækker tunge. Kan I række tunge? (lad børnene vise at de kan).

WAURV - det er I dygtige til!

Mine tungebilleder har jeg så samlet til en bog, der hedder ”Den rå og den kogte tunge.” Der er også mange, der bare kalder den ”Tungebogen”. Sammen med billederne er der også nogle tekster – de handler om fransk sprog og madlavning.

*Det er lidt frækt at række tunge. Man er i hvert fald ikke særlig sød, når man rækker tunge. **FYYYY!!!** Alligevel er der masser af billeder fra alle tider, hvor der er nogle, der rækker tunge. Der er både stensulpturer og kalkmalerier med væsener, der rækker tunge – I kan se nogle eksempler på dem her. (vis eksempler herpå fra bogen).*

Man må helst ikke række tunge. Kender I andre ting, I helst heller ikke må gøre? (lad børnene svare) Prutte og bøvse. Eller smaske. Eller...

**SPØRGSMÅLENE ER ET
REDSKAB TIL AT UDDYBE
DIALOGEN OMKRING
KASSENS TEMA.
DET ER VALGFRI, OM
DU VIL BRUGE DEM
TIL INSPIRATION, OG
HVILKE AF SPØRGSMÅLENE
DU EVENTUELT VÆLGER.
DET ER IKKE MENINGEN,
AT DU SKAL GENNEMGÅ
SPØRGSMÅLENE SLAVISK,
MEN AT DU KAN BRUGE
DEM I ELLER EFTER
FORTÆLLINGERNE ELLER
UNDER AKTIVITETERNE**

Jeg synes, det er vældigt spændende, at der er nogle ting, som er det samme, uanset hvor man kommer fra i verden. Jeg tror ikke, der findes nogen steder, hvor det er ok at række tunge. Men alligevel har mennesker fra hele verden rakt tunge og lavet billeder af det. Måske er vi ikke så forskellige, selvom vi ser forskellige ud og taler forskellige sprog.

Spørgsmål, I kan snakke med børnene om:

- Er der nogle af jer, der har noget, I samler på?
- Hvad drømmer I om at samle på?
- Hvad vil I gerne have til at stå i jeres vindueskarm?
- Hvad vil I gerne samle på, når I bliver gamle?

- Hvad bruger man tungen til?
- Hvad laver tungen, når man spiser?
- Hvad laver tungen, når man taler?
- Prøv at sige lyden / bogstavet "A" når I holder tungen på forskellige steder inde i munden (helt foran ved tænderne, midt i munden, osv.)
Lyder det forskelligt?
- Hvor lang er tungen?
- Hvad er den lavet af?
- Prøv at holde tungen fast nede i bunden af munden.
Hvordan lyder det så, når I siger: Jeg elsker is?

Aktiviteter

A: HVERDAGSSPOR / KREATIVE PROCESSER

I DEL A PRÆSENTERES ARBEJDSTEKNIKKER, HVOR DEN KREATIVE, UNDERSØGENDE, EKSPERIMENTERENDE LEG STÅR CENTRALT. FORMÅLET ER AT FORFØLGE BØRNS NYSGERRIGHED, SANSELIGHED OG NÆRVÆR I EN ÆSTETISK PROCES. DER SKAL IKKE KOMME ET PRODUKT UD AF DET - DENNE PROCES OG TILGANG ER MÅLET I SIG SELV.

SOM PÆDAGOG/LÆRER LÆGGER I TIL RETTE, FOR AT BØRNENE KAN FORFØLGE DET, DE ER NYSGERRIGE PÅ OG ØNSKER AT UNDERSØGE. DER ÅBNES FOR ET 'MULIGHEDSRUM'. DET GØR, AT I SOM PÆDAGOG/LÆRER INDTAGER EN ROLLE, HVOR I SAMMEN MED BØRNENE FORFØLGER DET, DER SKER, UDEN AT STYRE BØRNENE I EN BESTEMT RETNING. I HJÆLPER BØRNENE TIL AT KOMME I KREATIVT FLOW.

Aktivitet A1 : Skattejagt efter en samling

I denne aktivitet kommer børnene til at overveje, hvad en samling er. Hvad kan man samle på? Skal det være ens ting, eller kan de også være forskellige, som måske har den samme farve eller facon? Børnene kommer på opdagelse i deres næromgivelser.

Det skal du bruge

Et stort stykke pap eller et sted, hvor samlingerne kan placeres.

Kamera.

Printer og papir.

Sådan gør du

- Snak med børnene om, hvad en samling er, og hvad man kan samle på.
- Gå ud i naturen og led efter ting, I kan samle på sammen eller lad børnene to og to eller hver for sig opbygge en samling. De kan være af røde sten, lange kogler, runde blade, lige pinde, biller, lyserøde blomster eller andet godt.
- Arranger jeres samlinger, for eksempel på et stort stykke pap og tag et billede af dem.
- Print ud og hæng billederne op på væggen eller lav et arkiv.
- Lad børnene fortælle om deres samling og hvorfor de har valgt at samle på lige netop det.
- Næste dag, når I er på tur, kan nyt samles, registreres og sammenlignes med de andre "skatte" fra tidligere ture.

Aktiviteter

B: PROJEKTSPOR / AT SKABE ET PRODUKT

I DEL B PRÆSENTERES ARBEJDSVEKNIKKER, HVOR DER BESKRIVES, HVAD DER SKAL GØRES OG UNDERSØGES, SAMT HVAD DER SKABES I DEN KREATIVE PROCES. SLUTRESULTATET ER ET PRODUKT, SÅSOM ET MALERI ELLER EN SKULPTUR.

Aktivitet B1 : Mal med mad

Det skal du bruge

Mælk.

Kaffe.

Rødbedesaft.

Rødvin.

Find selv på flere.

Akvarelpapir: 4 stk i A6-størrelse til hvert barn, et ark til hver væske.

Pensler og bægere til væskeerne.

Sådan gør du

- Snak med børnene om Asger Jorns "Tungebog" og fortæl, at den også har en masse tekster, som handler om mad. Vidste I, at man også kan male med mad? Det skal vi prøve nu.
- Arbejd med én væske ad gangen og lad børnene skrive og tegne med mælk på det ene ark, med kaffe på det næste, med rødbedesaft på det tredje, med rødvin på det fjerde.
- Børnenes tegninger med mælk, stryges med strygejern, når de er tørre. Pas på det ikke bliver for varmt.
- Skriv på de enkelte tegninger, hvilken type "farve" der er brugt.
- Hæng billederne op og se på hvilken madvare, der farver bedst, hvilken der er nemmest/sjoves/mest spændende at bruge.

Aktivitet B2 : Vores tunger

Det skal du bruge

Sådan gør du

I denne aktivitet arbejder børnene med portrættet som kategori og lærer om kropssprog og udtryk.

Kamera.
Printer og papir.

Tag et portræt af hvert af børnene, hvor de lukker øjnene og rækker tunge.

- Print billederne ud og hæng dem op.
- Se på billederne sammen.
- Snak med børnene om, hvordan man ser ud, når man rækker tunge. Når man lukker øjnene. Se på hinandens ansigter undervejs.
- Snak også med børnene om, hvorfor man ikke ser så mange billeder af folk med lukkede øjne og tungen ud af munden. Hvad viser øjnene. Hvorfor rækker vi ikke tungen ud?

Aktivitet B3 : En collage med bogstaver, ord og billeder

Det skal du bruge

I denne aktivitet kombinerer børnene bogstaver, ord eller billeder og arbejder med collage. Collage-billederne kan evt. klippes sammen til et lille hæfte, limes ind i en gammel bog eller det kan blive til et billede.

Gamle kort, gamle bøger, nodepapir, kuverter med smukke indersider osv. (ingen billige reklamer).

Lim.

Sakse.

Papirposer (slikposer).

Sort, kraftigt papir i A5-størrelse.

Gråt genbrugspapir i A4-størrelse.

Forberedelse:

Pak en lille pose til hvert barn, som indeholder fem forskellige slags papir i forskellige faconer og størrelser. Det skal være i slikposen, så stykkerne skal ikke være for store.

Sådan gør du

Fortæl børnene om, hvordan man kan bruge forskellige slags papir til at lave billeder med.

- Ordet collage kommer fra fransk og betyder 'noget der er limet sammen'. Men man kan sagtens tape også.
- Vis dem, hvordan man kan rive fx en rund sol ud eller lave en bakke ved at klippe et trekantet stykke papir ud.
- Lad børnene rive og klippe.
De må kun bruge det papir, de har fået – og selvfølgelig også slikposen.
- Så skal billederne komponeres.
Lad børnene lægge de enkelte dele på det sorte papir.
- Når de er tilfredse, limes eller tapes tingene fast.
- Efterfølgende limes collagen op på det grå genbrugspapir og hænges op.
- Snak sammen om collagerne. Hvem har brugt store stykker? Små stykker? Masser af former? Kun en enkelt form? Nogle former der ligner hinanden? Hvem har lave noget på midten af papiret? Hvem har bygget ud i hjørnerne?

Kolofon

**Jorn+Børn er udviklet i regi af UD&LÆR i et samarbejde mellem
Børnekultur Silkeborg, Museum Jorn og Creuni**

September 2017

Redaktion: Ragnhild Melbye, Karen Friis, Katrine Nør Andersen

Fokusgruppe / sparringsgruppe:

Janni Laursen, Børnehuset Søholt

Karina Winkler, Granly

Charlotte Cetnie Hejl, Soring Børnehus

Helle Dourte, Sejs Skole

Ragnhild Rostbøll, Sejs Skole

Lone Just Andersen, Silkeborg Kommune

Ghita Warrer, Silkeborg Kommune

Sponsor: Faaborg Flytteforretning

Produktion af kasser: Silkeborg Produktionskole

Produktion af Jorn-dukkens kostume: De frivillige på Museum Jorn

Grafisk Design: hans VISUELLE VERDEN

Tryk: Plotteriet

Fotos:

Fra papirworkshop: © Julie Bach

©Donation Jorn, Silkeborg

museum
jorn

S I L K E B O R G